TEMA-CHEIE[1]
Art. 10
Protecția jurnaliștilor și a activităților jurnalistice

(Ultima actualizare: 28.02.2025)

Introducere

Potrivit jurisprudenței Curții, exercitarea reală și efectivă a libertății de exprimare nu depinde numai de obligația statului de a nu interveni, ci poate necesita măsuri pozitive de protecție, chiar și în domeniul relațiilor dintre persoanele fizice [*Palomo Sánchez și alții împotriva Spaniei* (MC), 2011, pct. 59; a se vedea, de asemenea, *Appleby și alții împotriva Regatului Unit*, 2003, pct. 39; *Özgür Gündem împotriva Turciei*, 2000, pct. 43; *Dink împotriva Turciei*, 2010, pct. 106; *Huseinova împotriva Azerbaidjanului*, 2017, pct. 120; *Taghieva împotriva Azerbaidjanului*, 2022, pct. 78; *Gaši și alții împotriva Serbiei*, 2022, pct. 77].

În cazul infracțiunilor comise împotriva jurnaliștilor, este extrem de important ca autoritățile să verifice o posibilă legătură între infracțiune și activitatea profesională a jurnalistului. Referindu-se la Recomandarea CM/Rec(2016)4 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din mass-media (2016) Curtea a examinat această cerință în lumina obligațiilor pozitive care decurg din art. 10 din Convenție (*Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului*, 2019, pct. 159 și 164), sau în lumina obligațiilor statului în temeiul altor articole relevante din Convenție (a se vedea infra).

Protecția jurnaliștilor în contextul activităților lor jurnalistice în temeiul art. 10 și/sau al altor articole din Convenție

Art. 2 din Convenție:

În cazul în care victima unui omor este un jurnalist, este extrem de important să se verifice o posibilă legătură a faptei penale cu activitatea profesională a jurnalistului (*Mazepa și alții împotriva Rusiei*, 2018, pct. 73; a se vedea, de asemenea, *Adalı împotriva Turciei*, 2005, pct. 231 și *Huseinova împotriva Azerbaidjanului*, 2017, pct. 115). Investigarea motivelor de la baza infracțiunii necesită o diligență deosebită, deoarece uciderea unui jurnalist ar putea avea un efect de descurajare asupra activității altor jurnaliști din țară (*ibid.*, pct. 115).

Identitatea victimei în calitate de jurnalist este semnificativă și sub aspectul material al art. 2, atunci când se stabilește dacă autoritățile știau sau ar fi trebuit să știe de existența unui risc real și imediat la adresa vieții și, prin urmare, dacă nu și-au respectat obligația pozitivă de a proteja. Curtea ia în considerare faptul că autoritățile ar trebui să fie conștiente de poziția vulnerabilă a unui jurnalist care relatează despre subiecte sensibile din punct de vedere politic (*Gongadze împotriva Ucrainei*, 2005, pct. 168). Art. 2 sub aspect material este, de asemenea, încălcat atunci când autoritățile statului nu iau măsurile necesare pentru a proteja viața unui jurnalist în urma amenințărilor cu omorul (*Dink*

[1] Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.
Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

împotriva Turciei, 2010, pct. 74) sau în cazul unui risc care apare ca parte a unei campanii concertate împotriva celor implicați în publicarea și distribuirea unui anumit ziar (*Kılıç împotriva Turciei*, 2000, pct. 66-76; a se compara *a contrario* cu *Tepe împotriva Turciei*, 2003, pct. 173-174; pentru aspectul procedural a se vedea, de asemenea, *Yaşa împotriva Turciei*, 1998, pct. 106-107).

În cauzele privind omorârea jurnaliștilor, Curtea a examinat obligațiile pozitive (materiale și procedurale) în temeiul art. 2, considerat separat, și coroborat cu art. 10 din Convenție[2].

- *Yaşa împotriva Turciei*, 1998: Lipsa unei anchete efective cu privire la decesul unui jurnalist (pct. 106-107: încălcarea art. 2 sub aspect procedural);
- *Kılıç împotriva Turciei*, 2000: Neadoptarea de către autoritățile statului a măsurilor necesare pentru a proteja dreptul la viață al unui jurnalist în timpul unei campanii concertate împotriva celor implicați în publicarea și distribuirea unui anumit ziar (pct. 66, 76: încălcarea art. 2 sub aspect material); lipsa oricărei anchete cu privire la posibila vizare a victimei din cauza activității sale de jurnalist și lipsa unei anchete efective (pct. 82-83: încălcarea art. 2 sub aspect procedural);
- *Tepe împotriva Turciei*, 2003: Lipsa elementelor care să permită să se concluzioneze dincolo de orice îndoială rezonabilă că jurnalistul a fost răpit și ucis de un agent de stat sau de o persoană care acționa în numele autorităților statului, deși fiul reclamantului care lucra pentru un ziar pro-kurd a militat în favoarea afirmațiilor reclamantului (pct. 173-174: neîncălcarea art. 2 sub aspect material); lipsa unei anchete adecvate și efective (pct. 178-181: încălcarea art. 2 sub aspect procedural);
- *Dink împotriva Turciei*, 2010: Curtea a constatat o încălcare a art. 2 (sub aspect material și procedural) și o încălcare a art. 10 (obligații pozitive), deoarece autoritățile nu au protejat jurnalistul împotriva unui atac din partea membrilor unui grup naționalist extremist și deoarece a fost condamnat în cadrul unei proceduri penale în care membrii grupului respectiv au fost introduși în cauză ca și terți, în absența unei nevoi sociale imperioase (pct. 107, 137-139);
- *Gongadzé împotriva Ucrainei*, 2005, constatând o încălcare a art. 2 sub aspect material, unul dintre factorii decisivi pentru Curte a fost faptul că autoritățile, în principal procurorii, ar fi trebuit să conștientizeze vulnerabilitatea jurnalistului care relata despre subiecte sensibile din punct de vedere politic față de cei aflați la putere la momentul faptelor. În această privință, aceasta a făcut referire la decesul a optsprezece jurnaliști în Ucraina în ultimul deceniu (pct. 168).
- *Mazepa și alții împotriva Rusiei*, 2018: investigarea inadecvată și prelungită a omorului la comandă a unei jurnaliste de investigație (pct. 73-78, 82: încălcarea art. 2 sub aspect procedural);
- În alte cauze, precum *Huseinova împotriva Azerbaidjanului*, 2017 (pct. 124), sau *Adalı împotriva Turciei*, 2005 (pct. 260) privind omorul săvârșit asupra jurnaliștilor[3], și constatând o încălcare a art. 2 sub aspect procedural, Curtea nu a considerat necesar să examineze separat capetele de cerere în temeiul art. 10 pentru aceleași fapte. Curtea a abordat similar *Kılıç împotriva Turciei*, 2000: nu este necesară examinarea capătului de cerere în temeiul art. 10 (pct. 87) atunci când constată încălcări ale art. 2 (sub aspect material și procedural);
- Atunci când a analizat obligația procedurală în temeiul art. 2 din *Adalı împotriva Turciei*, 2005 (pct. 231), Curtea a considerat că acuzația reclamantei - potrivit căreia omorul soțului său a fost legat de activitățile sale de jurnalist - nu era neplauzibilă și a constatat că autoritățile nu

[2] În unele cauze, art. 10 nu a fost invocat (*Gongadzé împotriva Ucrainei*, 2005 și *Mazepa și alții împotriva Rusiei*, 2018*)*.

[3] A se vedea, de asemenea, *Yasa împotrivaTurciei*, 1998, privind omorul unei persoane care vindea un ziar pro-kurd, ca parte a unei campanii împotriva persoanelor implicate în distribuirea anumitor ziare.

au investigat suficient motivele care au stat la baza omorului (pentru o abordare similară în contextul art. 3, a se vedea *Uzeir Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, 2015, pct. 52, și infra). În schimb, în hotărârea *Taghieva împotriva Azerbaidjanului*, 2022, în care soțul reclamantei, un bine-cunoscut scriitor și columnist, a fost înjunghiat mortal de o persoană necunoscută, Curtea a considerat că emiterea în Iran, cu mai mulți ani înainte de incidentul fatal, a unei fatwe care cerea moartea pentru publicația sa anticlericală, a fost insuficientă pentru a declanșa obligația pozitivă a statului de a-l proteja în lipsa oricăror alte elemente care ar face autoritățile conștiente de existența unui risc real și imediat pentru viața sa. Prin urmare, Curtea nu a constatat încălcarea art. 2 sub aspect material (pct. 58-67). Cu toate acestea, Curtea a constatat o încălcare a art. 2 sub aspect procedural din cauza lipsei accesului reclamantei la materialele din dosarul de anchetă în pofida statutului său de persoană vătămată și, prin urmare, a implicării sale insuficiente în anchetă (pct. 70-74).

Art. 3 din Convenție:

Pentru a evalua necesitatea recurgerii la forță împotriva reclamantului în timpul unei demonstrații, Curtea ia în considerare rolul reclamantului, care purta în mod vizibil vesta de presă, în calitate de jurnalist care relata despre demonstrație (*Rizvanov împotriva Azerbaidjanului*, 2012, pct. 50-51, 58-60).

Similar art. 2 (a se vedea supra), sub aspectul procedural al art. 3, autoritățile de stat sunt obligate să ia măsuri adecvate pentru a investiga posibilitatea ca relele tratamente să fi fost legate de activitatea reclamantului în calitate de jurnalist (*Uzeir Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, 2015, pct. 52).

- În cauza *Najafli împotriva Azerbaidjanului*, 2012, un jurnalist a fost bătut de poliție cu bastoane în timp ce relata despre o demonstrație politică neautorizată. Curtea a observat că, deși a făcut eforturi clare pentru a se identifica ca jurnalist și își făcea pur și simplu treaba relatând despre demonstrație, reclamantul a făcut obiectul unei utilizări inutile și excesive a forței. Curtea a respins argumentul guvernului potrivit căruia nu a existat intenția de a interveni în activitatea jurnalistică a reclamantului ca atare: fie că a existat sau nu o astfel de intenție, s-a adus atingere drepturilor sale în temeiul art. 10, astfel încât s-a încălcat art. 10, precum și art. 3 (pct. 68-70; și, pentru un rezultat diferit în circumstanțe comparabile, a se vedea *Rizvanov împotriva Azerbaidjanului*, 2012, pct. 50 și 73).
- În cauza *Uzeir Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, 2015, jurnalistul reclamant a fost supus unui atac violent de către doi bărbați. Deși Curtea a constatat o încălcare a art. 3 (sub aspect procedural), nu a fost posibil să se stabilească faptul că s-a recurs la forță asupra reclamantului de către un agent de stat sau că un agent de stat a fost în spatele atacului asupra reclamantului cu scopul de a-i împiedica activitatea jurnalistică (pct. 69-70). Întrucât alegațiile reclamantului în temeiul art. 10 erau întemeiate pe aceleași fapte ca cele deja examinate în temeiul art. 3, Curtea a considerat că nu era necesar să examineze și acest capăt de cerere în temeiul art. 10 din Convenție.
- În cauza *Emin Huseinov împotriva Azerbaidjanului*, 2015, pct. 65-66, 74-75 priveau relele tratamente aplicate de către poliție unui jurnalist reținut la o adunare (încălcarea art. 3, sub aspect material și procedural; a se vedea, de asemenea, încălcarea art. 5 § 1 și art. 5 § 11).
- În cauza *D împotriva Bulgariei*, 2021, privind returnarea în Turcia a unui jurnalist care și-a exprimat teama de rele tratamente în contextul loviturii de stat, Curtea a constatat o încălcare a art. 3. Aceasta a considerat că, deși nu era menționat termenul „azil”, explicațiile reclamantului, înțelese în contextul stării de urgență instaurate în Turcia și al măsurilor care vizau jurnaliștii, au fost suficiente ca autoritățile să conștientizeze temerile sale de a fi supus unor rele tratamente cu încălcarea art. 3 dacă era returnat în Turcia (pct. 125-128). Deși cunoșteau temerile sale, autoritățile îl expulzaseră pe reclamant fără să examineze în mod

adecvat situația acestuia și riscurile cu care se confrunta din punctul de vedere al art. 3 (pct. 129-135).

- În cauza *Mukhtarli împotriva Azerbaidjanului și a Georgiei*, 2024, Curtea a constatat că autoritățile georgiene nu și-au îndeplinit obligația de a ancheta în mod efectiv alegațiile reclamantului, un bine-cunoscut jurnalist azer, și anume că fusese răpit din Georgia, supus relelor tratamente și transferat cu forța în Azerbaidjan (pct. 157-169). Curtea a considerat plauzibile alegațiile reclamantului, precum și afirmația acestuia potrivit căreia incidentul în cauză era legat de activitățile sale ca jurnalist și a observat că ar fi fost de așteptat ca autoritățile georgiene să acționeze cu deosebită diligență și promptitudine pentru anchetarea acelor alegații (pct. 167).

Art. 5 din Convenție[4]*:*

- În cauzele privind arestarea preventivă a jurnaliștilor de investigație acuzați de sprijinirea unui grup infracțional organizat, Curtea a subliniat că arestarea preventivă a oricărei persoane care exprimă opinii critice produce o serie de efecte negative, atât pentru deținuții înșiși, cât și pentru societate în ansamblu, întrucât impunerea unei măsuri privative de libertate va avea în mod inevitabil un efect de descurajare asupra libertății de exprimare prin intimidarea societății civile și reducerea la tăcere a vocilor divergente, chiar și atunci când deținutul este ulterior achitat (*Şahin Alpay împotriva Turciei*, 2018, pct. 182; a se vedea, de asemenea, *Şık împotriva Turciei*, 2014, pct. 83 și pct. 111; *Mehmet Hasan Altan împotriva Turciei*, 2018, pct. 212).
- În acest context, Curtea consideră că faptul de a critica guvernele și de a publica informații considerate de liderii unei țări ca punând în pericol interesele naționale nu ar trebui să atragă acuzații penale pentru infracțiuni deosebit de grave, precum apartenența la o organizație teroristă sau sprijinirea acesteia, încercarea de a răsturna guvernul sau ordinea constituțională sau diseminarea propagandei teroriste. În plus, chiar și în cazul în care au fost formulate astfel de acuzații grave, arestarea preventivă ar trebui utilizată numai ca măsură excepțională de ultimă instanță, atunci când toate celelalte măsuri s-au dovedit insuficiente pentru a garanta pe deplin buna desfășurare a procedurii. În caz contrar, interpretarea instanțelor naționale nu poate fi considerată acceptabilă (*Şahin Alpay împotriva Turciei*, 2018, pct. 181).
- În plus, deși nu este exclus ca o persoană să fie suspectată că sprijină o organizație ilegală pe care a criticat-o anterior, astfel de suspiciuni ar trebui să se întemeieze pe probe convingătoare și verificabile în mod obiectiv. Curtea a considerat că, în cursul normal al jurnalismului profesional, drepturile și obligațiile unui jurnalist de investigație includ transmiterea către public a informațiilor relevante pentru dezbaterile pe teme de interes public. Faptul că presupușii membri ai unei organizații ilegale, la fel ca alți opozanți ai guvernului, au utilizat același tip de informații în criticile lor la adresa guvernului nu schimbă cu nimic faptul că aceste informații au avut valoare jurnalistică și au contribuit la dezbaterea publică [*Şık împotriva Turciei (nr. 2)*, 2020, pct. 125-126].
- În cazul în care un stat are suspiciuni întemeiate că activitățile unui jurnalist nu se bazează pe fapte sau pe informații fiabile și că sunt desfășurate cu rea-credință, cu intenția de a aduce atingere drepturilor altora, și că astfel de activități încalcă dreptul penal național, arestarea preventivă poate fi justificată. Invocând necesitatea de a evalua comparativ interesele

[4] În anumite cazuri, Curtea examinează lipsirea de libertate a jurnaliștilor în temeiul art. 10 din Convenție. A se vedea, de exemplu, *Pentikäinen împotriva Finlandei* (MC), 2015, în care un jurnalist a fost arestat, reținut și condamnat pentru că nu s-a supus ordinelor poliției în timpul unei demonstrații. A se vedea, de asemenea, *Mukhin împotriva Rusiei*, 2021, în care un editor de ziar a fost condamnat în temeiul legilor de combatere a extremismului.

concurente, Curtea a constatat că plasarea în arest preventiv a unui jurnalist, al cărui program TV a fost considerat ca făcând parte dintr-un efort organizat mai larg de calomniere, vizare și reținere a membrilor unui anumit grup religios pe baza unor acuzații nefondate de terorism, a fost compatibilă cu art. 5 § 1 (*Karaca împotriva Turciei*, 2023, pct. 101-102, 157-158).

Art. 5 și 18 din Convenție:

- *Rasul Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, 2016 (încălcarea art. 5 § 1 și 5 § 4 și a art. 18 coroborat cu art. 5);
- *Şahin Alpay împotriva Turciei*, 2018 (încălcarea art. 10 și a art. 5 § 1);
- *Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului (nr. 2)*, 2020 (încălcarea art. 5 § 1, 5 § 4, 6 § 2 și a art. 18 coroborat cu art. 5);
- *Sabuncu și alții împotriva Turciei*, 2020 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4 și art. 18).

Art. 8 din Convenție[5]*:*

- Cauza *Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului*, 2019, privea lipsa unei anchete efective privind atingeri grave la viața privată a unei bine-cunoscute jurnaliste de investigație care fusese extrem de critică la adresa guvernului. Curtea a constatat că art. 10 impunea statului să ia măsuri pozitive pentru a proteja libertatea de exprimare jurnalistică a reclamantei, în plus față de obligația sa pozitivă în temeiul art. 8 de a o proteja de intruziunea în viața sa privată (pct. 164).
- În special, Curtea a reținut că actele de natură penală săvârșite împotriva reclamantei au fost aparent legate de activitatea sa jurnalistică: nu a fost formulat sau nu a putut fi identificat niciun alt motiv plauzibil pentru hărțuirea cu care s-a confruntat (pct. 162). De asemenea, Curtea a constatat că reclamanta a adus în mod repetat în atenția autorităților preocupările și temerile sale, că era victima unei campanii concertate organizate ca represalii pentru activitatea sa jurnalistică (pct. 163).
- Având în vedere rapoartele privind situația generală privind libertatea de exprimare în Azerbaidjan și circumstanțele specifice ale cauzei reclamantei, Curtea a considerat că amenințarea cu umilirea publică și actele care au condus la invadarea flagrantă și nejustificată a vieții private a reclamantei au fost fie legate de activitatea sa jurnalistică, fie ar fi trebuit să fie tratate de autorități în cadrul anchetei ca și cum ar fi putut avea o astfel de legătură (pct. 164).
- În cauza *Mirgadirov împotriva Azerbaidjanului și a Turciei*, 2020, reclamantul, un jurnalist bine-cunoscut, a fost supus în timpul detenției unei interdicții *de facto* de a avea orice contact (în persoană, prin telefon sau prin corespondență) cu lumea exterioară, cu excepția avocaților săi. În lipsa unor motive relevante și suficiente pentru o astfel de ingerință, Curtea a constatat o încălcare a art. 8 (pct. 122-125). În plus, aceasta a constatat că restricțiile impuse dreptului reclamantului de a primi și de a se abona la ziare sau reviste sociopolitice nu au fost conforme cu legea în sensul paragrafului al doilea al art. 8 (pct. 118).
- Cauza *Emin Huseinov împotriva Azerbaidjanului (nr. 2)*, 2023, privea retragerea cetățeniei azere a reclamantului, un jurnalist independent și președintele unui ONG specializat în protecția drepturilor jurnaliștilor. Chiar dacă părțile au fost în dezacord cu privire la aspectul dacă renunțarea reclamantului la cetățenia sa a fost forțată sau voluntară, Curtea nu s-a pronunțat asupra acestei chestiuni, dar a observat că măsura în cauză a făcut ca reclamantul

[5] Pentru aspecte specifice privind protecția surselor jurnalistice, a se vedea capitolul VI din Ghidul privind art. 10 din CEDO.

să devină apatrid, ceea ce încalcă obligațiile internaționale relevante ale autorităților. Acest fapt, precum și absența posibilității reclamantului de a contesta măsura în litigiu în fața instanțelor naționale au făcut măsura arbitrară. Astfel, Curtea a constatat încălcarea art. 8.

Art. 10 din Convenție:

- Curtea consideră că obligațiile pozitive în temeiul art. 10 din Convenție impun statelor să creeze, instituind în același timp un sistem eficient de protecție a jurnaliștilor, un mediu favorabil participării la dezbaterea publică a tuturor persoanelor interesate, care să le permită să își exprime opiniile și ideile fără teamă, chiar dacă acestea sunt contrare celor apărate de autoritățile oficiale sau de o parte semnificativă a opiniei publice sau chiar dacă sunt iritante sau șocante pentru aceasta din urmă (*Dink împotriva Turciei*, 2010, pct. 137; *Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului*, 2019, pct. 158; *Huseinova împotriva Azerbaidjanului*, 2017, pct. 120; *Taghieva împotriva Azerbaidjanului*, 2022, pct. 78; *Gaši și alții împotriva Serbiei*, 2022, pct. 78).
- În cauza *Özgür Gündem împotriva Turciei*[6], 2000: proprietarul/redactorul-șef al ziarului Özgür Gündem s-a plâns că publicarea ziarului a încetat din cauza unei campanii de atacuri împotriva jurnaliștilor/altor persoane asociate cu ziarul și din cauza măsurilor juridice luate împotriva ziarului și a personalului acestuia. Curtea a constatat încălcarea art. 10 din Convenție (pct. 71).
- În cauza *Gaši și alții împotriva Serbiei*, 2022, reclamanții, jurnaliști și activiști din sectorul civil care au criticat adesea autoritățile, s-au plâns de faptul că statul nu i-a protejat împotriva amenințărilor și a campaniei mediatice de intimidare împotriva lor, întrucât plângerea lor penală pentru discriminare și încălcarea dreptului la egalitate împotriva mai multor persoane de drept privat a fost respinsă de autoritățile relevante din cauza lipsei oricărui motiv de a crede că cineva comisese oricare dintre presupusele infracțiuni sau că fusese comisă orice altă infracțiune care face obiectul urmăririi penale. Curtea s-a declarat satisfăcută de faptul că constatările procurorului nu au fost arbitrare sau vădit nerezonabile și nici nu s-au bazat pe o apreciere inacceptabilă a faptelor relevante. De asemenea, legislația națională prevedea o serie de alte mijloace eficiente care ofereau reclamanților protecția libertății lor de exprimare, dar aceștia nu utilizaseră căile de atac respective. Prin urmare, Curtea a constatat că, în circumstanțele specifice ale cauzei, statul nu și-a încălcat obligația pozitivă de a proteja libertatea de exprimare a reclamanților (pct. 79-84).

Exemple notabile

- *Yaşa împotriva Turciei*, 1998 – lipsa unei anchete eficiente privind omorul unei persoane care vindea un ziar pro-kurd, ca parte a unei campanii împotriva persoanelor implicate în distribuirea anumitor ziare – încălcarea art. 2;
- *Özgür Gündem împotriva Turciei*, 2000 – campanie sistematică împotriva ziarelor care implică asasinate, dispariții, incendieri, hărțuiri și intimidări ale jurnaliștilor și distribuitorilor și reținerea celor dintâi, precum și proceduri judiciare nejustificate, inclusiv confiscarea unor numere ale ziarelor – încălcarea art. 10;
- *Kiliç împotriva Turciei*, 2000 – omorul unui jurnalist și incapacitatea autorităților de a-i proteja viața – încălcarea art. 2;
- *Adalı împotriva Turciei*, 2005 – omorul unui jurnalist în „RTCN” de către autori neidentificați și neefectuarea de către autoritățile naționale a unei anchete adecvate și eficace cu privire la circumstanțele omorului – încălcarea art. 2;

[6] Art. 2 nu a fost invocat în această cauză.

- *Gongadze împotriva Ucrainei*, 2005 – decesul unui jurnalist, despre care se susținea că este rezultatul unei dispariții forțate și al incapacității autorităților de a-i proteja viața – încălcarea art. 2;
- *Dink împotriva Turciei*, 2010 – obligații pozitive de a proteja viața unui jurnalist în urma amenințărilor cu moartea și de a crea un mediu favorabil libertății de exprimare – încălcarea art. 2 și 10;
- *Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. și alții împotriva Țărilor de Jos*, 2012 – garanții inadecvate privind supravegherea jurnaliștilor în vederea descoperirii surselor acestora – încălcarea art. 8 și 10;
- *Rizvanov împotriva Azerbaidjanului*, 2012 – obligația procedurală de a efectua o anchetă eficace în urma folosirii forței de către poliție împotriva unui jurnalist care relata despre o demonstrație autorizată – încălcarea art. 3;
- *Najafli împotriva Azerbaidjanului*, 2012 – obligația procedurală de a efectua o anchetă eficace în urma folosirii forței de către poliție împotriva unui jurnalist care relata despre o demonstrație neautorizată – încălcarea art. 3;
- *Nagla împotriva Letoniei*, 2013 – motive insuficiente pentru percheziționarea locuinței unei jurnaliste și confiscarea datelor în cadrul unei anchete penale împotriva uneia dintre sursele sale suspectate – încălcarea art. 10;
- *Şık împotriva Turciei*, 2014 – motive insuficiente pentru detenția unui jurnalist pentru presupusa sa legătură cu un grup terorist – încălcarea art. 5 și 10;
- *Emin Huseinov împotriva Azerbaidjanului*, 2015 – obligația procedurală de a efectua o anchetă eficace cu privire la reținerea și relele tratamente aplicate de poliție unui jurnalist, care au dus la spitalizarea acestuia – încălcarea art. 3 și 5;
- *Şahin Alpay împotriva Turciei*, 2018 – reținerea unui jurnalist pentru presupuse legături cu o organizație teroristă, în pofida constatării Curții Constituționale că nu existau suficiente dovezi în acest sens – încălcarea art. 5 și 10;
- *Mazepa și alții împotriva Rusiei*, 2018 – anchetarea inadecvată și prelungită a omorului la comandă a unei jurnaliste de investigație – încălcarea art. 2;
- *Mehmet Hasan Altan împotriva Turciei*, 2018 – reținerea unui jurnalist pentru presupuse legături cu o organizație teroristă, în pofida constatării Curții Constituționale că nu existau suficiente dovezi în acest sens – încălcarea art. 5 și 10;
- *Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului,* 2019 – divulgarea de informații privind viața privată a unei jurnaliste și neîndeplinirea de către autorități a obligației pozitive de a ancheta în mod eficient această intruziune foarte gravă – încălcarea art. 8 și 10;
- *Mirgadirov împotriva Azerbaidjanului și a Turciei*, 2020 – reținerea unui jurnalist, impunerea de restricții asupra dreptului său de a primi și de a se abona la ziare sau reviste sociopolitice și interzicerea *de facto* a oricărui contact (în persoană, prin telefon sau prin corespondență) cu lumea exterioară – încălcarea art. 5 §1 și art. 5 § 4, art. 6 § 2 și art. 8;
- *Sabuncu și alții împotriva Turciei*, 2020 – reținerea unui jurnalist pe motiv că poziția sa editorială a fost asimilată în mod nerezonabil cu propaganda în favoarea organizațiilor teroriste – încălcarea art. 5 § 1 și 10;
- *Şık împotriva Turciei (nr. 2)*, 2020 – reținerea unui jurnalist în urma unor publicații despre care se susținea că sprijină utilizarea violenței și a terorii în scopuri politice – încălcarea art. 5 § 1 și art. 10;
- *Atilla Taş împotriva Turciei*, 2021 – reținerea unui cântăreț și ziarist pentru presupuse legături cu o organizație teroristă pe baza unor articole și tweet-uri care comentau tentativa de lovitură de stat – încălcarea art. 5 § 1 și art. 10;

- *D împotriva Bulgariei*, 2021 – returnarea în Turcia a unui jurnalist care și-a exprimat, în fața poliției de frontieră, teama de rele tratamente în contextul loviturii de stat, fără evaluarea prealabilă a riscurilor la care era expus – încălcarea art. 3 și art. 13;
- *Mukhin împotriva Rusiei*, 2021 – condamnarea și pedeapsa cu închisoarea a unui redactor șef de ziar în temeiul legilor de combatere a extremismului – încălcarea art. 10;
- *Taghieva împotriva Azerbaidjanului*, 2022 – uciderea soțului reclamantei, un bine-cunoscut scriitor și columnist, împotriva căruia a fost emisă în Iran o fatwa care cerea moartea pentru publicația sa anticlericală și care a fost înjunghiat mortal de o persoană necunoscută la câțiva ani după aceea – neîncălcarea art. 2 (sub aspect material), încălcarea art. 2 (sub aspect procedural), nicio problemă distinctă în temeiul art. 10 și 13;
- *Gaši și alții împotriva Serbiei*, 2022 – obligația pozitivă de a proteja reclamanții, jurnaliști și activiști din sectorul civil care au criticat adesea autoritățile, împotriva amenințărilor și a campaniei mediatice de intimidare împotriva lor – neîncălcarea art. 10;
- *Karaca împotriva Turciei*, 2023 – director al unei organizații mass-media reținut pentru presupusa implicare într-o campanie țintită împotriva membrilor unui grup religios rival, care a inclus difuzarea de acuzații nefondate de terorism – neîncălcarea art. 5 § 1 în ceea ce privește detenția inițială, dar încălcarea art. 5 § 1, art. 5 § 3 și art. 5 § 4 pentru prelungirea ilegală a detenției.

Trimiteri suplimentare

Alte teme-cheie:

- Discursul de incitare la ură
- Dreptul la respectarea vieții private: protejarea sau limitarea rolului de „câine de pază public”

Texte cheie internaționale:

- Recomandarea CM/Rec(2016)4 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din mass-media (2016)
- Recomandarea 2062 (2015) și Rezoluția 2035 (2015) ale APCE - Protecția siguranței jurnaliștilor și a libertății mass-media în Europa
- Comentariul general nr. 34 la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice

Publicații ale Consiliului Europei:

- Jurnalismul în pericol – Amenințări, provocări și perspective
- Misiune de informare – Jurnaliștii aflați în situații de risc iau cuvântul
- Misiune de informare – Daphne Caruana Galizia ia cuvântul
- Libertatea de exprimare în 2021 – Raport al Departamentului pentru societatea informațională din cadrul Consiliului Europei

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

- *Yaşa împotriva Turciei*, 2 septembrie 1998, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VI [neîncălcarea art. 2 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural); încălcarea art. 13];
- *Özgür Gündem împotriva Turciei*, nr. 23144/93, CEDO 2000-III (încălcarea art. 10; neîncălcarea art. 14);
- *Kılıç împotriva Turciei*, nr. 38473/02, 28 martie 2000 [încălcarea art. 2 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural); încălcarea art. 13];
- *Tepe împotriva Turciei*, nr. 27244/95, 9 mai 2003 [neîncălcarea art. 2 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural); neîncălcarea art. 3 și 5; neîncălcarea art. 10; încălcarea art. 13];
- *Gongadze împotriva Ucrainei*, nr. 34056/02, 8 noiembrie 2005 [încălcarea art. 2 (sub aspect material și procedural); încălcarea art. 3 (sub aspect material); încălcarea art.13];
- *Adalı împotriva Turciei*, nr. 38187/97, 31 martie 2005 [neîncălcarea art. 2 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural); neîncălcarea art. 3, 8 și 14; încălcarea art. 13 cu privire la capătul de cerere formulat în temeiul art. 2; neîncălcarea art. 13 cu privire la capetele de cerere formulate în temeiul art. 3, 8 și 14];
- *Dink împotriva Turciei*, nr. 2668/07 și alte 4, 14 septembrie 2010 [încălcarea art. 2 (sub aspect material și procedural); încălcarea art. 10; încălcarea art. 13 coroborat cu art. 3];
- *Rizvanov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 31805/06, 17 aprilie 2012 [încălcarea art. 3 (sub aspect material și procedural)];
- *Najafli împotriva Azerbaidjanului*, nr. 2594/07, 2 octombrie 2012 [încălcarea art. 3 (sub aspect material și procedural) și a art. 10];
- *Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. și alții împotriva Țărilor de Jos*, nr. 39315/06, 22 noiembrie 2012 (încălcarea art. 8 și 10 ca urmare a utilizării de „competențe speciale" împotriva celui de-al doilea și celui de-al treilea reclamant; încălcarea art. 10 în ceea ce privește ordinul de restituire a documentelor adresat primei reclamante);
- *Nagla împotriva Letoniei*, nr. 73469/10, 16 iulie 2013 (încălcarea art. 10);
- *Şık împotriva Turciei*, nr. 53413/11, 8 iulie 2014 (încălcarea art. 5 § 3 și art. 5 § 4; încălcarea art. 10);
- *Uzeir Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 54204/08, 29 ianuarie 2015 [încălcarea art. 3 (sub aspect procedural); neîncălcarea art. 3 (sub aspect material)];
- *Emin Huseinov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 59135/09, 7 mai 2015 [încălcarea art. 3 (sub aspect material și procedural); încălcarea art. 5 § 1; încălcarea art. 11];
- *Pentikäinen împotriva Finlandei* (MC), nr. 11882/10, CEDO 2015 (neîncălcarea art. 10);
- *Rasul Jafarov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 69981/14, 17 martie 2016 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 5 § 4; încălcarea art. 18 coroborat cu art. 5);
- *Huseinova împotriva Azerbaidjanului*, nr. 10653/10, 13 aprilie 2017 [neîncălcarea art. 3 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural)];
- *Şahin Alpay împotriva Turciei*, nr. 16538/17, 20 martie 2018 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4);
- *Mehmet Hasan Altan împotriva Turciei*, nr. 13237/17, 20 martie 2018 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4);

- *Mazepa și alții împotriva Rusiei*, nr. 15086/07, 17 iulie 2018 [încălcarea art. 2 (sub aspect procedural)];
- *Hadija Ismailova împotriva Azerbaidjanului*, nr. 65286/13 și 57270/14, 10 ianuarie 2019 (încălcarea art. 8 și 10);
- *Mirgadirov împotriva Azerbaidjanului și a Turciei*, nr. 62775/14, 17 septembrie 2020 (încălcarea art. 5 § 1; încălcarea art. 5 § 4 ca urmare a neexaminării argumentelor reclamantului în favoarea eliberării sale; încălcarea art. 6 § 2; încălcarea art. 8; neîncălcarea art. 18 coroborat cu art. 5);
- *Sabuncu și alții împotriva Turciei*, nr. 23199/17, 10 noiembrie 2020 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4 și art. 18);
- *Şık împotriva Turciei (nr. 2)*, nr. 36493/17, 24 noiembrie 2020 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4 și art. 18);
- *Atilla Taş împotriva Turciei*, nr. 72/17, 19 ianuarie 2021 (încălcarea art. 5 § 1 și art. 10; neîncălcarea art. 5 § 4);
- *D împotriva Bulgariei*, nr. 29447/17, 20 iulie 2021 [încălcarea art. 3 și 13 (expulzare)];
- *Mukhin împotriva Rusiei*, nr. 3642/10, 14 decembrie 2021 (încălcarea art. 10 ca urmare a condamnării penale a reclamantului și a retragerii calității de mijloc de informare a ziarului);
- *Taghieva împotriva Azerbaidjanului*, nr. 72611/14, 7 iulie 2022 [neîncălcarea art. 2 (sub aspect material); încălcarea art. 2 (sub aspect procedural)];
- *Gaši și alții împotriva Serbiei*, nr. 24738/19, 6 septembrie 2022 (neîncălcarea art. 10);
- *Karaca împotriva Turciei*, nr. 25285/15, 20 iunie 2023 (art. 10: inadmisibilă – în mod vădit nefondată; art. 5 § 1: inadmisibilă – în mod vădit nefondată, privind continuarea arestării provizorii; neîncălcarea art. 5 § 1 privind motivele detenției inițiale; încălcarea 5 § 1 și art. 5 § 4 privind continuarea detenției provizorii; încălcarea art. 5 § 3 privind durata detenției provizorii);
- *Emin Huseinov împotriva Azerbaidjanului (nr. 2)*, nr. 1/16, 13 iulie 2023 (încălcarea art. 8);
- *Mukhtarli împotriva Azerbaidjanului și a Georgiei*, nr. 39503/17, 5 septembrie 2024 (încălcarea art. 3 și 5 de către Georgia, deoarece nu a desfășurat o anchetă efectivă cu privire la acuzațiile reclamantului de răpire, rele tratamente și transfer ilegal către Azerbaidjan; nu a existat o încălcare pe fond a art. 3 și 5 de către Georgia; neîncălcarea art. 5 § 1 de către Azerbaidjan; încălcarea art. 5 § 3 și a art. 8 de către Azerbaidjan).